

HALKLA İLİŞKİLER EĞİTİMİNDEKİ SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER

Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler Eğitimi İle İlgili

Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Teorik Uygulamalar

1-Teorik ders programı

Saptanan Sorun: Uygulamaya yönelik olmayan ders programı halkla ilişkiler öğrencilerinin eğitiminde bir sorun teşkil etmektedir. Teorik eğitimde kuramların olması şarttır. Kuramlar bilimin özünü net bir biçimde ifade eden, her eğitimde yer alması gereken temel taşlardır.

Kurumlardaki Halkla İlişkiler birimleri çalışanları, geçtiğimiz yüzyılda gelişen bu kuramlardan elbette faydalanmışlardır. Ancak meslek kurumların imajını oluşturmada ve bunu devam ettirmede sosyal ve uygulayıcı bir dal olduğu için halkla ilişkiler eğitiminde de pratik çalışmalara yer vermek zorunludur.

Fakültemizde 04 girişli öğrenciler okulu bitirmek için 4 yıllık eğitimde toplam 70 ders almak zorundadırlar. Bu 70 ders içerisinde ancak sayılı derslerde uygulamalı eğitim yapılmıştır. Bu dersler Reklam ve Tanıtım Kampanyalarına Giriş, Halkla İlişkiler Kampanyaları, Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri gibi derslerde mesleğe yönelik olarak araştırma ve uygulama çalışmaları yer almıştır. Bunun dışındaki kimi derslerde ise kavramların ve konuların araştırılması ve bunun sunumunun yapılması istenmiştir.

Çözüm Önerisi: Ödev araştırıp sunumların yapılması gerekli bir uygulamadır. Ancak üçüncü ve dördüncü sınıflarda pratik uygulamalara daha da ağırlık verilmelidir. Çünkü birinci ve ikinci sınıflarda teorik temel ile iletişimci olma bilinci öğrencilere verilmiş ve araştırma ile edinim öğrenciye kazandırılmıştır. Yapılabilecek pratik uygulamaya örnek; sınıfın bir derste ortak olarak belli bir kuruma sosyal kampanya yapması verilebilir. Yapılacak bu kampanya ise üniversiteyi temsilen kuruma sunulur, böylece öğrencilerin iş yaşamlarına başlamadan önce özgeçmişlerinde yaptığı çalışmalarda yer alabilir. Örnek olarak Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde verilen bir dersin içeriği verilebilir. Ders için öğrenciler Kavaklıdere şampanyaları tesislerine götürüleceklerdi. Öğrenciler üretim yerlerini gezerek kurumun felsefesine uygun halkla ilişkiler kampanyaları planlayacaklardı. Ve bu kampanyalardan

sorumlu olacaklardı. Kavaklıdere, bu çalışmalardan beğendiği ve uygulamaya değer gördüğü olursa kampanyayı gerçekleştirecekti hatta öğrenciye iş imkânı sağlanacaktı.

2-Bölüm dışı okutulan zorunlu ders

Saptanan Sorun: Fakültemizde bilindiği üzere üç bölümün eğitimi verilmektedir. Bu bölümlerin ders başlıkları ilk iki sene ortak verilmiştir. Ancak bazı dersler diğer bölümlerin uzmanlık alanlarının dışında öğrencilere zorunlu tutulmuştur. Bu soruna örnek olarak ikinci sınıfta her iki dönemde de her bölüme zorunlu okutulan Haber Toplama ve Yazma Teknikleri dersi verilebilir. Ders içeriği adına yer aldığı gibi haber toplama ve yazma tekniği üzerinedir.

Çözüm Önerisi: Örnekte verilen ders bu sene programdan kaldırılmıştır. Eğer bu ders programdan kaldırılmasaydı verilebilecek çözüm önerisi şöyle olacaktı: Bu dersin halkla ilişkiler öğrencilerine okutulması isteniyorsa bir dönem zorunlu tutularak okutulabilir. Ya da öğrenciler için bir seçmeli ders olarak okutulması, zorunlu verilmemesi önerilebilirdi.

3-Ders konusu içerikleri; tutum konusu örneği.

Saptanan Sorun: Fakültemizde verilen derslerin içeriği kimi derslerde aynı olmuştur ve tekrar tekrar okutulmuştur. Örnek olarak psikolojide işlenen tutum konusu verilebilir. Tutum konusu 1. sınıfta Psikoloji, 2.sınıfta Kişilerarası İletişim, 3.sınıfta İkna Kuramları, 4. sınıfta ise seçmeli ders olan Tüketici Davranışı derslerinde işlenmiştir. Konu hemen her derste verildiği biçimde çokça anlatılmış ve bu konudan sınavlarda öğrenciler zorunlu tutulmuştur.

Çözüm Önerisi: Konu içerikleri ve bunların işlenişi öğretim üye ve görevlilerine bırakılması gerekir. Ancak derslerin isimlerini ve kredisini belirleyen yönetici kesimin ders içeriklerini belirlerken derslerin diğer sınıflarda da yer alıp öğrencinin kısıtlı ve kıymetli zamanını aynı konularla uzmanlığa geçilmeden anlatılmasını önlemelidir. Bunun için de derslerde anlatılması ve uygulanması gereken birtakım etkinlikleri, konu başlık iskeletlerini, sene başlarında dersler başlamadan biçimlendirilmelidir.

4-Tez uygulaması konusunda farklı bir uygulama önerisi

Saptanan Sorun: Bilindiği gibi lisans eğitimini tamamlamak için bölümün alanında tez yazılır. Bütün lisans öğrencileri bunu yapmak zorundadır. Fakültemizde ise geçen yıla kadar oldukça zorunlu tutulan tez yazımı dersi olan Seminer bu yıl akademik zorunluluğu arındırılarak Medya Çalışmaları dersi olarak verilmektedir. Bu dersin ilk döneminde tez projesi hazırlanmakta ikinci döneminde ise hazırlanan tezin sunumu yapılmaktadır. Halkla İlişkiler lisans eğitiminde verilen akademik tez savunması konusu mezun öğrencilerle yeterince yapılmıştır. Bazı üniversiteler tez yazılması konusunda farklı uygulamalara yer vermiştir. Örnek : Özel Bilgi Üniversitesi İletişim Bilimleri öğrencilerinden 8-10 kadarı dördüncü sınıfta tez yazmak yerine kendilerine reklam ve halkla ilişkiler ajansı açmışlardır. Piyasaya profesyonel işler hazırlayan öğrenciler piyasa deneyimlerini, yaptıkları işleri yıl sonunda raporlaştırarak uygulamalarından sorunlu olacakları.

Çözüm Önerisi: Elbette ki Bilgi Üniversitesi özel, piyasaya daha yakın, farklı uygulamalara daha açık olabilir. Ancak devlet üniversiteleri de bu gibi etkinliklere açılabilir. Fakültemizde eğitimini tamamlamak isteyen öğrencilerin bu gibi pratik çalışmalarda bulunarak hem deneyim kazanması hem de dersini vermesi sosyal bir dal olan halkla ilişkiler eğitiminde mutluluk verici olur. Bunun için de uygulama derslerine öğretim görevlileri girmelidir. Çünkü onlar alan sektöründe ile iç içedir.

5-Yoklamada zorunluluk konusu

Saptanan Sorun: Öğrencilerin meslek hayatına atılmaları, okurken bir yandan işe girmeleri ve orada ilerlemelerini engelleyen sebeplerden biri derslerdeki yoklama zorunluluğudur. Kimi öğretim üyelerinin sıkı sıkıya takip ettikleri yoklamalar öğrenciler için engel oluşturmaktadır.

Çözüm Önerisi: Derslerde tek tek yoklama alınmazsa öğrenciler de gitmeyecek diye düşünülür. Eğer verilen eğitime güven duyuluyorsa öğrenciler de bu eğitimi almaya istekli olurlar. Yoklamalar öğrenciyi bırakmak için olmamalı, not verme konusunda değerlendirilmemelidir.

6-Sosyal bir bölümdeki devam eden sorun: Ezber

Saptanan Sorun: Teorik eğitimde verilen kuramların sınavlarda ezber edilmesi ve yoruma kapalı olması pratik, uygulamalı bir kulvar olan halkla ilişkiler eğitiminde sorun teşkil etmektedir. Örnek olarak ikinci sınıfta görülen Kişilerarası İletişim ve dördüncü sınıfta verilen seçmeli Tüketici Davranışı dersleri örnek verilebilir. Kişilerarası İletişim dersinin sınavında maddeler halinde soruların cevaplanması için verilen sayfa aralıklarının ezberlenmesi gerekir. Yoruma açık olunmazsa ezber yapılır.

Çözüm Önerisi: Ezber ve teorik eğitim dördüncü sınıfta da devam etmektedir. Ders kitabının tümünden finalde sorumlu olunan Tüketici Davranışı dersinin vizeye kadar olan derslerinde öğrenciler piyasa ve tüketici alımlarını gözleyip derste anlatarak uygulama yapmışlardır. Finallerde de bu gibi derslerde yorum yapılmasına izin verilmeli artık dördüncü sınıfa gelmiş öğrencilere ezber yaptırılması pratik bölümün eğitiminde çağa yakışır olmamaktadır.

7-Bölümlerin kendi içlerinde uzmanlıklara ayrılması alternatifi

Saptanan Sorun: İletişim Fakültesi'nde yer alan üç bölüm ikinci sınıftan itibaren kendi alanları ile ilgili olan dersleri görmektedirler. Zorunlu derslerin dışında seçmeli dersler verilmektedir. Ancak yine de dallar iç içe geçmektedir. Örnek: Halkla ilişkiler dalında uzmanlaşmak isteyen bir öğrenci ilet kodlu dersler olarak uzmanlık dışı eğitim almak zorunda kalmaktadır.

Çözüm Önerisi: Öğrencilerin “zorunlu seçmeli” olarak tabir ettikleri bu havuz dersleri öğrencilerin reklam, halkla ilişkiler ve pazarlama dalları üzerine yoğunlaşmalarını azaltmaktadır. Farklı bir yaklaşım olarak tüm bunların dışında güzel sanatlar eğitiminde verildiği gibi uzmanlıklara ayırmak örneği verilebilir. Güzel sanatlar Sinema-TV bölümü öğrencileri belli bir sınıfa ulaştınca uzmanlık kolları seçilir ve o alanlara girerler. Eğitim tercih edilen bölümde yoğun şekilde devam eder. Bu iletişim fakültelerindeki halkla ilişkiler bölümlerine de uygulanabilir. Örneğin; reklamcılık eğitimi, halkla ilişkiler eğitimi, pazarlama eğitimi gibi. Tabii ki bu çok geniş bir alanı içerir. Ancak bu dersler Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü'nde verildiğine göre böyle bir uzmanlık ayrımı önerilebilir.

Pratik Uygulamalar

1-Pratik uygulamalarda faaliyetlerin gerekliliđi

Saptanan Sorun: Fakülteadaki pratik faaliyetlerin desteklenmesi fakülte yönetimindeki görevlilerin destek vermesiyle gerçekleşir. Fakültemizde şu an en çok faaliyet gösterebilen bölüm uygulamaları radyo ve gazetedir. Yazıyor hemen her hafta düzenli olarak basılmakta, Radyo Gazi ise yayınlarına devam etmektedir. Halkla İlişkiler alanı ile ilgili olarak sadece Reklam Atölyesi yer almaktadır. Onun dışında şu an faaliyet gösteren bir Halkla İlişkiler Atölyesi yer almamaktadır.

Çözüm Önerisi: Sözü edilen uygulama atölyelere bunlar dışında kalan özgür bir Halkla İlişkiler atölyesinin varlığı öğrencilerin pratik eğitiminde okuldan destek almasını sağlayacaktır. Böylelikle öğrenci piyasadaki halkla ilişkiler uygulamalarını öğrenecek diğer halkla ilişkiler okullarındaki faaliyetlerden, gelişmelerden haberdar olacaktır. Bunlara ek olarak 5 sene kadar önce televizyon alanında uzmanlaşmak isteyen öğrenciler için kurulmuş ve internet üzerinden yayın yapmakta olan Gazi TV geri gelirse yeni bir uygulama alanı açılmış olacaktır.

2- Halkla İlişkiler atölyesinin gerekliliği

Saptanan Sorun: Fakülte de halkla ilişkiler atölyesinin yer almadığı belirtilmişti. Bununla ilgili olarak pratik uygulama alanı Reklam Atölyesi ve halkla ilişkiler öğrencilerinin 1998 yılında kurduğu ve günümüzde de devam eden İletişim Topluluđu'dur. Gönüllü öğrencilerin bir araya gelip özgür iradeleriyle bir iletişim öğrencisinin kişisel donanımına katkı sağlayacak konferans, panel, söyleşi gibi etkinlikleri gerçekleştirmesi öğrenciler için uygulamalı bir alandır. Öğretim görevlileri ve öğretim üyelerinden çoğunlukla dar anlamda destek alınıyor, ancak bunlar ortak çalışma alanında görülemiyor.

Çözüm Önerisi: Fakülte eğitim görevlileri özgür fikirlerini gerçekleştirmek isteyen topluluklarla ortak projeler üretmeli ve öğrencilerle birlikte olarak onların isteklendirme, kendilerine güvenlerini sağlamalarında destek olmalıdırlar. Gerektiğinde inanılan bir proje için maddi destek sağlanması konusunda işbirliği yapılmalı, yasal anlamda tüm toplulukların karşısına çıkarılan ayrıntılı maddelerin yumuşatılması konusunda destek verilmelidir.

3-Öğrencileri teşvik edecek bir festival, buluşma, etkinlik önerisi

Saptanan Sorun: Fakültemizde yine öğrencileri alanlarında bir heyecan duymaları için onları teşvik edecek çeşitli okulların katılacağı festival, yarışma, buluşma gibi etkinliklerle gerçekleştirilemiyor. İlgili hocalar bir kısım öğrenciyi fakülte dışındaki bir etkinlik için teşvik ediyor, bu kadarla sınırlı kalabiliyor. Örneğin: Sinema bölümü öğrencileri ulusal ve uluslararası film festivallerine fakültemizi temsilen katılabiliyor. Böylelikle ülkemizde ve dünyada sinema yapan, destekleyen; özetle fakültemiz öğrencisi gibi çaba gösteren diğer sinemaseverlerle tanışıyor ve ileride birlikte olmak, gerektiğinde ortak bir çalışma yapmak üzere diyalog kurulabiliyor. Aynı şekilde halkla ilişkiler bölümü için diğer üniversitelerle kaynaşacak etkinlikler sınırlı. Birtakım buluşmalarda –örnek geçtiğimiz ay BM'nin finanse ettiği kadınlara şiddet ile ilgili etkinlik- sınırlı olarak iletişim kurulabiliyor. Bu da genellikle reklam üzerine diyalogla gerçekleştirilmekte.

Çözüm Önerisi: Bazı fakültemiz öğrencilerinin katıldığı halkla ilişkiler çalışmalarının yer aldığı etkinlikler elbette göz ardı edilmemektedir. Ancak halkla ilişkiler bölümünün geneline, tüm öğrencilerin etkinlikleri gerçekleştirmek adına fakültemizde öğrencileri teşvik edecek birtakım kampanya yarışması veya halkla ilişkiler buluşması organizasyonu gibi etkinlikler gerçekleştirilebilir. Öğrenciler iş hayatına atılmadan önce okurken tanıştığı meslektaşlarıyla ileride birlikte çalışabilir, bir projede ortak çalışabilirler.

4- Halkla ilişkiler eğitimi için bir öneri: Staj eğitiminin zorunlu olması konusu

Saptanan Sorun: Fakülte öğrencilerinin pratik uygulama gerçekleştirmesi için okulumuzda zorunlu kılınmayan ancak gerekli olarak görülen, gösterilen staj uygulaması-eğitimi bunu öğrencilerin gerekli görmemesi ile de sonuçlanmaktadır. Öğrencinin pratik yapması şart koşulmamakta, öğrenciye daha erken sorumluluk almasına katkı sağlamamaktadır.

Çözüm Önerisi: Elbette staj eğitiminin zorunlu olmaması, öğrencilere seçme şansının bırakılması daha uygun bir uygulamadır. Ancak staj eğitimi –sadece bir kereye mahsus, dört haftalığına- birinci sınıfın yaz dönemi tatilinde zorunlu tutulursa, öğrenci hem eğitimi için uygulaması gerekecektir hem de alanının çalışma yaşamına doğru gitmesine belki de bir itici güç olacaktır. İş bağlantılarına geçilmesi için zorunlu staj pratik eğitimde yer alabilir bir uygulamadır.